

КАФЕДРА ПРАВА

ОПОДАТКУВАННЯ СПАДЩИНИ

Куліш А.М., доктор юрид. наук, доцент,
завідувач кафедри права

Порядок оподаткування доходів у вигляді спадщини викладений у ст. 13 Закону України "Про податок з доходів фізичних осіб". Як і щодо багатьох інших видів доходу стосовно отриманої в спадок нерухомості законом передбачено диференційований підхід і ставка податку залежить від ступеня родинності спадкоємця зі спадкодавцем.

Закон з метою оподаткування поділяє об'єкти спадщини на:

1. об'єкти нерухомого майна;

2. об'єкти рухомого майна, зокрема:

- предмет антикваріату або витвір мистецтва;
- природне дорогоцінне каміння чи дорогоцінний метал, прикраса з використанням дорогоцінних металів та/або дорогоцінного каміння;
- будь-який транспортний засіб та приладдя до нього;

3. об'єкти комерційної власності, а саме – цінний папір (крім депозитарного сертифіката), корпоративне право, власність на об'єкт бізнесу як такий, тобто власність на цілісний майновий комплекс, інтелектуальна власність або право на отримання доходу з неї;

4. суми страхового відшкодування (страхових виплат) за страховими договорами, укладеними спадкодавцем, а також суми, що зберігаються на пенсійному рахунку спадкодавця згідно з договором недержавного пенсійного страхування;

5. кошти, а саме: готівкові кошти або кошти, що зберігаються на рахунках спадкодавця, відкритих у банках та небанківських фінансових установах, у тому числі депозитні сертифікати.

Ставки податку при оподаткуванні об'єктів спадщини передбачаються різні. Вони залежать від ступеня спорідненості між спадкодавцем та членами його сім'ї.

Так, за мінімальною ставкою 0% (тобто податок не сплачується) оподатковуються нерухомість, що отримана в спадок від чоловіка (дружини).

Отримання в спадщину об'єктів нерухомості майна, коштів, які зберігаються на рахунках в банківських установах членом сім'ї першого ступеня спорідненості оподатковується за ставкою 5% від вартості власності. Членами сім'ї спадкодавця першого ступеня споріднення вважаються його батьки та батьки чоловіка або дружини, чоловік або дружина, діти як такої фізичної особи, так і її чоловіка або дружини, у тому числі усиновлені ними діти. За цією ж ставкою оподатковується спадщина, вартість якої не перевищує стократного розміру мінімальної зарплати, встановленої на початок року, в якому така спадщина успадковується. Сума, що перевищує

цей розмір, оподатковується за ставкою 15%. За такою ж ставкою оподатковується об'єкт комерційної власності, отриманий в спадщину членом сім'ї спадкодавця першого ступеня споріднення.

Нерухомість, отримана у спадщину спадкоємцями першого ступеня споріднення, оподатковуються за ставкою 15 %.

Якщо спадщину отримано від спадкодавця-нерезидента (незалежно від ступеня споріднення), величина ставки податку складає подвійний розмір загальної ставки оподаткування (тобто 30 %).

Ставки податку щодо успадкування, %

Яке майно успадковується	Нерухоме майно		Об'єкт комерційної власності, а саме цінний папір (крім депозитного (ощадного), іпотечного сертифіката), корпоративне право, власність на сам об'єкт бізнесу, тобто власність на цілісний майновий комплекс, інтелектуальна (промислова) власність чи право на отримання доходу за нею	Суми страхового відшкодування (страхових виплат) за страховими договорами, укладеними спадкодавцем, а також суми, що зберігаються на пенсійному рахунку спадкодавця згідно з договором недержавного пенсійного забезпечення, пенсійного вкладу	Готівкові кошти або кошти, що зберігаються на рахунках спадкодавця, відкритих у банках і небанківських фінансових установах, у тому числі депозитні (ощадні) сертифікати	Дохід у вигляді плати за використання права інтелектуальної (промислової) власності спадкодавця
	Хто одержує спадщину	Рухоме майно				
1	2	3	4	5	6	7
1. Чоловік (дружина)	0	0	13	5	0	13
2. Члени сім'ї спадкодавця першого ступеня споріднення (крім чоловіка дружини)	5	5	13	13	5 13	13
3. Член сім'ї не першого ступеня споріднення або не член сім'ї	13	13	13	13	13	13
4. Нерезидент	26	26	26	26	26	26